

produksjon av prostaglandin E2. På grunnlag av disse studiene foreslo han at det kanskje kan være mulig å bedre HIV-pasienters T-cellefunksjon ved å administrere legemidler som enten senker det intracellulære cAMP-nivået eller hemmer PKA-I direkte. Kliniske studier er nå i gang for å undersøke om legemidler som hemmer danningen av prostaglandin E2 (COX-2-hemmere) kan brukes som immunstimulerende midler hos HIV-pasienter. Disse studiene har naturlig nok vakt betydelig interesse både i fagkretser og blant massemediene. De har også ført til flere patenter og et nytt firma.

Taskén regnes blant de fremste i verden innen PKA-feltet og er en meget etterspurt foredragsholder ved internasjonale forskerkonferanser. Han er medlem av Topp forskningsprogrammet og har utmerket seg gjennom flere prestisjetunge bevilgninger fra Norges forskningsråd. Taskén er involvert i mange samarbeidsprosjekter med ledende forskningsgrupper i Norge og i utlandet. Han har allerede rukket å publisere mer enn 110 artikler i internasjonale tidsskrifter, inkludert de aller fremste, som *Science*, *Cell*, *Journal of Experimental Medicine* og *Nature Cell Biology*. Taskén har i de siste 5–6 årene ledet en meget fremgangsrik forskningsgruppe på 15–20 personer, og det er i denne perioden hans viktigste oppdagelser er blitt gjort. Han har på beundringsverdig vis klart å bringe kunnskap fra grunnleggende cellebiologi via dyreeksperimentelle studier til klinisk forskning. Vi gratulerer med en velfortjent pris.

– Harald Stenmark, *Avdeling for biokjemi, Radiumhospitalet, 0310 Oslo*

Svært godt om type 1-diabetes

Hanås R

Type 1 diabetes hos barn, ungdom og unge voksne

2.utg. 280 s, tab, ill. Oslo: NKS-forlaget, 2002. Pris NOK 398
ISBN 82-508-2164-5

«Bli ekspert på din egen diabetes» står det på forsiden av denne store, heftede boken. Den er altså beregnet på dem som har diabetes, og også foreldrene deres. Forfatteren skriver: «Tradisjonelt har leger fastsatt insulin-doser og tidspunktene for å forskrive dem, og pasienten har satt insulin som forskrevet, verken mer eller mindre. Selv har jeg nå mer enn ti års erfaring i å gjøre det motsatte gjennom å undervise det grunnleggende om diabetes, og gradvis overlate mer og mer av det daglige ansvaret pasienten selv. Det var vanligvis omtrent et år...»

Før jeg satte meg ned for å lese boken, laget jeg en liste over emner jeg syntes det ville være viktig var godt behandlet. Og det var de alle, kanskje med unntak av kapitlet om spiseforstyrrelser. De er nok vanligere enn mange av oss har trodd, og grunnlaget legges ofte i barndommen og ungdommen. I en utgave fra 2002 savnet jeg også en bredere omtale av det siste årets nye insulinler, som Novorapid, men det forklares kanskje av at Lilly, som var først med de direkte virkende insulinene (Humalog), har bidratt til utgivelsen. De har i alle fall sin logo på baksiden.

To sitater: «Vi må være ydmyke i vårt forhold til at det vi ser på som etablert kunnskap i dag kan vise seg å være noe helt annet i morgen.» «Når et problem er for stort og synes uløselig, glem ikke at du kan spise en elefant hvis den bare er skåret i små stykker.»

Forfatterens tilnærming er grei og pragmatisk: «Noen ganger der det vanskelig å vite om et lite barn kommer til å spise opp et måltid. Det kan da være bedre å gi en liten dose insulin før maten for å unngå situasjonene hvor du har gitt full dose insulin og barnet nekter å spise. Et alternativ, spesielt dersom du bruker direktevirkende insulin (Humalog), er å gi injeksjonen etter måltidet.»

Boken kan med fordel leses av alle som har interesse for type 1-diabetes, enten fordi de har sykdommen selv, eller er glad i noen som har den, eller arbeider med diabetes i helsetjenesten. Formene er lett, innholdet er imidlertid omfattende og grundig, men en rekke svært praktiske og gode råd, aforismer og sitater, og figurer, mange med underholdningsverdi, men også mange svært informative. På grunn av omfanget bør den kanskje ikke brukes umiddelbart etter at diabetes er

diagnostisert, men heller etter noen måneder, etter at de største følelsesmessige reaksjonene er overstått. Disse er for øvrig svært godt beskrevet i boken. Boken er tilrettelagt for norske forhold av Tor Rabe Henriksen og Hans-Jakob Bangstad, og de har gjort en glimrende jobb.

Av og til kommer man over en bok som man gjerne skulle ha skrevet selv – dette er en slik bok.

Jak Jervell
Oslo

Snaut om ernæring

Arsky GH

Liten ernæringslære

102 s, tab, ill. Oslo: NKS forlaget, 2002.
Pris NOK 174
ISBN 82-508-2177-7

Riktig ernæring blir stadig viktigere, både i forebygging og behandling av sykdom. Dermed settes det økt krav til kunnskap, ikke bare hos helsearbeidere, men i høyeste grad hos folk flest. Således er det fortjenestfullt at forfatter Gunn Helene Arsky har laget en kortfattet og lettlest bok om dette viktige temaet.

Første tredel av boken omhandler enkelte næringsstoffer, hva de gjør og i hvilke matvarer de finnes. Arsky har lagt gjeldende norske anbefalinger til grunn, hvilket er prisverdig. Deretter følger en omtale av de enkelte matvaregruppene, før hun i siste del gir en oversikt over de vanligste kostrelaterte sykdommene. Det er ikke lett å skrive kortfattet om kompliserte emner slik som ernæring. Etter min mening har forfatteren kun delvis lyktes.

Det gis ikke praktiske råd. For eksempel er anbefalt inntak av kalsium 800 mg for voksne: Hvor mye av hvilke matvarer skal man spise for å oppnå dette? Det er heller ikke gjennomført noen klar prioritering under omtalen av de enkelte næringsstoffene: Skal man være like påpasselig med inntaket av krom som med vitamin D? Omtalen av de enkelte sykdommene blir for overfladisk og kan med fordel tas ut. Jeg tror dessuten man vil øke appetitten på boken dersom man legger til flere farger, spesielt i figurer og tabeller.

Boken vil kunne være til nytte for personer helt uten helsefaglig utdanning. Men prisen er noe høy, og det meste av innholdet vil man kunne plukke opp i brosjyrer på en allmennpraktikers venterom.

Per Ole Iversen
Institutt for ernæringsforskning
Universitetet i Oslo